

זהו מגש הכסף...

לאברו של עמית בן-חורין
בן קיבוץ עין השופט
שנפל במלחמת יום הכיפורים

מאת: צוער עודד צהרי

גדוד "דקל"

פלוגה א'

צוות 3

תוכן עניינים:

- 3.....מבוא (1
- 4.....פרק ראשון - הילדות והנעורים בקיבוץ ובתנועה (2
- 6.....פרק שני - עמית בצבא (3
- 14.....הקרוב בו נהרג עמית (4
- 18.....סיכום (5
- 19.....נספחים (6

מבוא

עמית בן חורין נולד וגדל בקיבוץ עין השופט; והתחנך במוסד החינוכי "הרי אפרים" של השומר הצעיר. בעבודה זו אנסה לספר את סיפור חייו ומותו של עמית, שהיה לאחד הקצינים המוערכים ביותר בזמנו. סיפורו מתחיל בקיבוץ ונגמר בקרב באסמעיליה, במלחמת יום הכיפורים, בשנת 1973. שם העבודה "זהו מגש הכסף" ניתן לה משום שאני מאמין שעמית, וחיילים רבים נוספים שנפלו במלחמות ישראל, היה, פשוטו כמשמעו – מגש של כסף. הוא העריך את המדינה וחיפש איפה אפשר לתרום עוד ועוד... היבט נוסף של העבודה הוא בחינת התמודדותו של עמית עם הניגוד שבין תנועת הנוער, שבה היה חבר עמית ולאור ערכיה פעל, ובין המסגרת הצבאית; כל זאת דרך סיפור חייו.



פרק ראשון – הילדות והנעורים בקיבוץ ובתנועה.

עמית, בן ללוּבָה וצבי נולד ביום כ"ב בניסן תש"ז (12.4.47) בקיבוץ עין השופט.

הוא היה, כך מספר אהרון אחיו, ילד חייכן, מאוד חברותי, בעל סקרנות עצומה. הוא מאוד אהב את הקיבוץ והיה מאוד מחובר למשפחה.

בין השנים 1955-57, הייתה המשפחה (לובָה, צבי, עמית ואהרון) בשליחות התנועה בצ'ילה. אהרון מספר כי זאת הייתה תקופה לא קלה – גם מבחינה חברתית ובעיקר מבחינת השפה. כשחזרה המשפחה היה חשוב מאוד לעמית לשמור על השפה. כך גם היה לו יותר קל ללמוד את האנגלית, שסייעה בידו מאוחר יותר, כשנסע בשליחות הסוכנות היהודית להדריך במחנה קיץ בארצות הברית. הוא למד בבית הספר היסודי בעין השופט וסיים את לימודיו במוסד החינוכי של "השומר הצעיר" ב"הרי אפרים". הוא היה תלמיד חרוץ ושקדן, וסיים את לימודיו בעבודת-גמר, שהתבססה על ניסוי מקורי בדישון שדות מרעה, בשיתוף עם משרד החקלאות.

עמית היה ספורטאי טוב – בעיקר בריצות. הוא קרא הרבה ספרים והתעניין מאוד בפוליטיקה ובנושאי אידיאולוגיה. על כך אפשר ללמוד משיחות קבוצה שהתקיימו בקבוצתו במוסד – קבוצת "שקמה": הם דיברו על נושאים רבים כגון "בעיית הזמן החופשי" שיש להם והם אינם מנצלים אותו כראוי. או על יחסיהם עם ההורים, שאותם לא ראו הרבה בשנות "הלינה המשותפת" בקיבוץ, ועוד נושאים כאלו ואחרים הקשורים לחייהם כקבוצה (מתוך כתבה בעיתון "על המשמר", שהופיעה לכבוד 40 שנה למוסד הרי-אפרים).

עמית היה נער שקט שלא הרבה לדבר בשיחות, אך מסיפורים של אהרון אפשר להבין כי היה לו קשר חזק לאידיאולוגיה של התנועה ולרעיון הקבוצה והקיבוץ.

בכיתה י' הוא התחיל להדריך בתנועה (קבוצה מקבילה לזו של אחיו אהרון). אהרון מספר כי זאת הייתה אצלו תקופה חזקה מאוד – גם מבחינה חברתית וגם מבחינה רעיונית. הוא השקיע מאוד, הצליח והיה למדריך נערץ. על כך מספר חניך שלו בספר "חברת נעורים – אתגר ומציאות" של צפורה אפרת: "לעמית הייתה השפעה עצומה וחיונית מאוד על הקבוצה... גם בתור קבוצה וגם על יחידים בתוך הקבוצה. הערצתי לעמית לא נפסקה אף-פעם. השפעתו הגדולה הייתה קודם כל בכך שהקשיב לי ו"פתח" את עצמו אלי ולא נתן לי להרגיש שיש מרחק בינינו, להיפך: הוא נתן לי להרגיש שאנו שווים. אחד הדברים שיותר חיזקו את השפעתו עלי היה שהוא העריך באותה מידה את הרגש ואת השכל. בשבילי עמית היה דמות נערצת, דוגמא אישית וידיד טוב. עמית היה בשבילי סמל של מדריך שייצג מערכת ערכים והשקפות מאוד ברורה, אבל בראש ובראשונה – אדם אהוב.

בשביל הקבוצה היה עמית דמות שכולנו היינו מרוכזים סביבה. הוא מאוד ליכד אתנו ביחד, ועזר לטפח יחסים טובים בינינו כפרטים בתוך קבוצה".

עמית אהב את נופי הארץ ואהב מאוד לטייל בה. הוא אהב לשיר ולהאזין ליצירות מוזיקליות. את זמנו הפנוי הקדיש למלאכת מחשבת ולעבודות יד. הוא היה מסור ואחראי- נאה דורש ונאה מקיים. הוא הצטיין כאדם בעל הגיון ובטחון פנימי. הכל הכירוהו כענוותן ומסתגר. בגלל שאיפתו לשלמות היה לפעמים חסר-סבלנות כלפי אנשים שלא הקפידו לבצע בדקדקנות את שהוטל עליהם. עמית מאוד ציפה לגיוס. לדבריו של אהרון הוא לא פחד כלל מהצבא ומהמערכת הצבאית ולא ראה ניגוד בין הערכים שעליהם גדל - שוויון, אחוות עמים ואהבת האדם - לבין הרעיון הצבאי. אפילו להיפך, הוא ראה בצבא את המקום לחנך בו ומקום משמעותי להגשמת ערכיו. עמית גויס לצה"ל באמצע נובמבר 1965 והוצב ליחידה מובחרת של חיל המודיעין (הידועה בשם סיירת מטכ"ל).



פרק שני – עמית בצבא

בפרק זה אנסה לתאר את עמית כחייל, מפקד ומאוחר יותר גם קצין. מהם הדברים שהיו חשובים לו? איך זוכרים אותו פקודיו ומפקדיו? איזה מין חייל הוא היה?

עמית התגייס כאמור בנובמבר 1965. בבקו"מ הוא נפגש עם עמירם לוי (שהיה מאוחר יותר לאלוף פיקוד צפון). יחד איתו עבר חלק גדול מהשירות הצבאי. עמירם כותב על תחילת הטירונות:

"הפגישה הראשונה הייתה בבסיס הקליטה והמיון, כשלשנינו הייתה המשימה להגיע ליחידה. עברנו

איזה שלב ראשון של ריצות וכושר והיינו צריכים להיכנס לריאיון אצל מפקד היחידה. הוא בדיוק נכנס לפני. כל מי שהיה אומר שהוא מהקיבוץ-הארצי – דבר ראשון היה נחקר על הידיעות שלו על מרכס. עמית נכנס – והוא לא יוצא מהריאיון. יושב ויושב, ומסתבר שהוא לימד את המפקד פרק בנושא. אני קצת נדפקתי, כי אחרי זה המפקד היה מוכן. היו לו שאלות.

אחר-כך הגענו לטירונות חורף. שלושה חודשים בשדה. גרנו כל העת באוהל-סיירים אחד. הטירונות קשה לכולם. עמית לא היה שייך לסופר-מנים או לאנשים שהכל הלך להם בקלות. למעשה, כבר

מהתחלה הוא היה צריך להתאמץ מאוד בשביל להצליח ולהיות בין הטובים או הטובים ביותר. אני חושב שלכל אורך הדרך הוא ניחן בתכונה הזאת של להתאמץ, להספיק, לא להסתפק, ובצורה כזאת הוא המשיך לאן שהוא הגיע כל הזמן - בין הטובים ביותר."

כבר בשלב זה הראה עמית את שאיפתו למצויינות ואת הערכים ותפיסת העולם שעליהם גדל בקיבוץ. עמית, במכתבים רבים להורים ולאחיו אהרון מספר על הקשיים שפוקדים אותו בתור חייל. כמו שכתב עמירם, הקושי הפיזי לא שיחק אצלו תפקיד מרכזי, אך אחד הקשיים הגדולים יותר היה קבלת המרות של מפקדיו. היה לו קשה לקבל את זה שהוא טירון, וכל מה שנאמר לו ע"י אחד המפקדים, הוא חייב לעשות, "גם אם המפקד הוא אידיוט" (מתוך מכתב שכתב למשפחתו).

כשהגיע ליחידה בתור חייל, כבר "שמו עליו עין" ויעדו אותו לפיקוד ולקצונה. עמית, שהיה בעל סקרנות עצומה, היה מוכשר מאוד בכל מה שעשה ביחידה ולאט לאט החלו הלחצים ביחידה לצאת לקורס קצינים. משום שהוא ועמירם היו חברים קרובים, עשה עמית חלק גדול מההתלבטות ביחד איתו.

עמירם מספר: "הגיע שלב של אמצע השירות בערך, שבו מתחילים לחשוב על קורס קצינים, וזו התלבטות רצינית מאוד. למעשה, עברנו את ההתלבטות הזאת די ביחד. זה כרוך בהחלטה של בחור בגיל

19 או 19½ על המשך שירות קבע ארוך, עם הידע שזה שירות אפור, של מאמץ, עם מעט מאוד נקודות אור, עם הרבה עבודה שחורה, עם הקפדה על דברים קטנים, לחץ כל הזמן ומעט מאוד להיות בבית. מול זה עמדה החזרה לקיבוץ. אצל עמית החזרה לקיבוץ הייתה קשורה בשלב זה עם הרפת – אם לחזור לרפת? מה יהיה בענף ואיך יחזיקו? והגיע הזמן שיחליפו וותיקים בעבודה! זה הציק לו הרבה

מאוד זמן והיה לו קשה להחליט. בהתלבטויות האלה עיקר הדגש שלו היה, שבעצם הוא לא רוצה להיות בצבא, בעצם הצבא זה מקצוע שאם אפשר לא לבחור בו – אסור לבחור בו. אם אפשר להימנע מזה – אז חייבים לעשות את זה, ולא צריכים להישאר בצבא, צריכים לחזור לקיבוץ, לעבוד, ללמוד, להתפתח, לבנות חברה. ככה זה התגלגל די הרבה זמן. בהתחלה הלוך-ושוב אם כן ללכת לקורס ולחתום או לחזור לקיבוץ. אני נשברתי קצת קודם והלכתי. שלושה חודשים אחרי, אחרי שהוא מבקר אותי בקורס – מתעניין ומתלבט, ולוחצים אותו מלמעלה, מטעם צה"ל, שימשיך ושזה חשוב – הוא החליט לבחור בדרך של המסלול הצבאי. למעשה שני דברים עיקריים הניעו אותו לחזור לצבא: האחד זו ההכרה בחשיבות שבעצם השירות הצבאי זו למעשה התרומה הכי גדולה שהוא יכול בגילו, בחור צעיר בשנות העשרים, לתרום למדינה. ממש זה עמד אצלו בצורה כזאת- התרומה שהוא יכול להוציא מעצמו והמכסימום שהוא יכול להפיק מעצמו. הדבר השני היה ההתמודדות עם פיקוד על אנשים, על חיילים, ההתמודדות עם הבעיה של פיקוד דרך המסגרת הצבאית שהיא שונה לחלוטין ממה שהוא הכיר קודם בעבודה בתנועה". בקיבוץ באותם הימים חששו מאוד מכך שבני הקיבוץ יחתמו קבע בצבא, משום שרצו שהם יחזרו לקיבוץ במהרה ולא ישאבו למסגרת הצבאית. כמו שכתב עמירם, לבסוף החליט עמית לצאת לקורס הקצינים. הוא סיים אותו בהצטיינות וחזר ליחידה, שם הוא השתלב בחבורת הקצינים הקיבוצניקים. עמית לא ראה בצבא את העיקר, הוא בעצם לא רצה להיות בצבא, אבל החליט להישאר ולעשות את העיקר ואחר-כך ללכת.



הפיקוד אצל עמית התחלק לשניים - כלפי מעלה וכלפי מטה. כלפי מטה, עם החיילים, היה לו מאוד קשה. הוא הקפיד איתם על כל דבר, לא וויתר על הפרט הכי קטן והנקודה שנראתה הכי פחות משמעותית. הוא דרש מהם לעשות את המקסימום. כל זה על-מנת שאם יצטרכו ואם יקרה – יישרט בן-אדם אחד פחות או ייפגע בן-אדם אחד פחות. הדרישה הזאת, כשהיא נבחנת במאמצים ובעייפות תוך-כדי מסעות מפרכים, תוך כדי פשיטות, אימונים, תוך כדי רצון לצאת הביתה ופחות לסדר את המיטה או פחות לטפל בנשק – מביאה לקונפליקט חמור מאוד בין מפקד וחייל. קל מאוד להתפשר, ואז היחסים אולי נעשים קלים, אבל העבודה לא מתבצעת. עמית היה מהקשים. על האכזבות כותב עמירם: "לא פעם הוא היה אומר לי שזה לא בשבילי. הוא לא יכול. הוא רוצה לזרוק את זה, לא הולך לו, אנשים לא מבצעים את מה שהוא רוצה, לא מגיעים לרמה שהוא חושב שצריכים להגיע, שאפשר להגיע. כל פעם היה אומר, שלהרים ידיים בשלב זה אסור - זה פשע – והוא יגמור את זה עד הסוף ויגיע לתוצאות." אהוד ברק, שהיה אחד המפקדים של עמית, אמר עליו בראיון שנערך עם בן כספית לכבוד יום הזיכרון תשס"א: "עמית היה אחד הקצינים הצעירים הכי מרשימים. מפק"צ צעיר שלוקח על עצמו אחריות, בעל סקרנות עצומה, בעיקר בתחום הטכנולוגי. הוא צלל מהר מאוד לעשייה ביחידה והשאיר רושם לשנים על כל מי שפגש אותו."

באותם הזמנים, כדי להתקדם ביחידה, היו הקצינים צריכים לבצע תפקיד מחוץ ליחידה ו"לראות את הצבא הגדול". עמית הגיע בשלב מאוחר יותר לסיירת "אגוז" והיה למ"פ סיור ביחידה. גם לקצינים שעבדו תחתיו לא היו חיים קלים. עמית דרש גם מהם דרישות גבוהות מאוד. על כך סיפר מי ששירת תחת עמית בתור סמ"פ: "אני זוכר, בהתחלה עמית היה מתחיל לזרוק לי דברים ולא הייתי רושם אותם, כרגיל. אמרתי: 'עוד נזכור. בסדר...' הוא לא נתן לי לזכור את זה. הוא דגל בעיקרון: אל תעמיס על הראש. מה שאפשר לרשום – תרשום במחברת. אחר-כך ראיתי באמת שמעבר לשתי דקות אי-אפשר לזכור כי זה היה מלא כאלה רשימות. המעניין הוא, נדמה לי, שב"אגוז" רשימות זה תיקי סדרות - איך לצאת לסדרות ועם איזה דברים. עמית התחיל להנהיג את זה בתקופה שלו. עד אז כל אחד היה שולף מה שצריך... הוא היה מסודר. מסודר בצורה רצינית מאוד..."

עמית, הבין שאינו יכול רק לדרוש מחייליו, אלא הוא צריך לתת להם דוגמא אישית בכל דבר שהוא עושה. למשל בתור מ"פ הוא היה יוצא עם חייליו לסדרות ניווט, עובר בין הצירים ברגל, למרות שאפשר היה לסייר עם הג'יפ. ואף יותר מכך – הוא גם דרש מכל הסגל ללכת עם החיילים, דבר שלא היה נהוג באותו זמן ביחידה, וכמובן היה הולך ראשון.

עמית אמנם היה קפדן מאוד והתאכזב מאוד מחייליו פעמים רבות כשהם לא הצליחו לעמוד בדרישותיו, אך הוא לא הסכים שיתעללו בהם. כך מספר אותו אדם ששירת תחתיו בתור סמ"פ:

"לשים את ה'טרטור' כמשימה – לא היה דבר כזה אצלו... אצלו לא היה דבר כזה להשפיל חייל... אם היה עונש – אז היה עונש חינוכי, עונש שקשור למה שקרה. לא היה אף-פעם ש'טרטור' חיילים בשביל ה'טרטור'. אם היו עושים משהו הוא היה מגיע אליהם. קודם כל אוסף אותם ומסביר להם בדיוק על מה הם חוטפים, והיו מקבלים את העונשים".

עמית דאג מאוד לחייליו וניתן לראות מקטעים שונים שנכתבו עליו שהוא היה להם כאב וכאם. הוא הבין את האחריות הגדולה שנתנו הורי החיילים בידי בתור מפקדם ומימש אותה במלוא הרצינות. למשל, באחד הקורסים הראשונים שהעביר עמית ביחידת "אגוז", תורגלה זריקת רימון לתוך מבנה ולאחר מכן כניסה למבנה וטיהורו. אחד המ"מים שלו זרק רימון. הרימון לא התפוצץ. הוא זרק רימון נוסף וברגע שנכנס למבנה, התפוצץ לו הרימון בפנים. המ"מ נפצע בצורה רצינית מאוד. הוא בלע את הלשון ואיבד את ההכרה. למרות שהיה חובש במקום, עמית הוציא את אותו מ"מ החוצה, הוציא לו את הלשון וקשר אותה. המ"מ נשלח להמשך טיפול בעפולה ולאחר מכן ברמב"ם. הרופאים בביה"ח אמרו לעמית, כשזה הגיע לבקר את אותו פצוע, שיש לו מזל שהוא קשר לו את הלשון, כי אחרת היה מת.

לאחר שסיים את תפקידו ביחידת "אגוז", התלבט עמית רבות אם להמשיך בצבא. אחד הגורמים החשובים בהתלבטות זו היה הקיבוץ. עמית הגיש בקשה לקיבוץ לאפשר לו שנת חופש נוספת כדי שיוכל להמשיך בצבא ללימודים, ומאוחר יותר גם בתור מפקד לוחם ביחידה. הקיבוץ בתחילה לא נענה לבקשתו של עמית ודבר זה פגע בו מאוד. רק לאחר שיחות ארוכות והבאת נציגי היחידה אל הקיבוץ, הוחלט בקיבוץ לאפשר לעמית להמשיך בשירותו הצבאי.

עמית יצא ללימודים מטעם הצבא. באחת החופשות, נשלח להדריך בארה"ב במחנה קיץ שערכה הסוכנות היהודית. בקיבוץ התפתחה חרושת שמועות על עמית ונפתחו כעסים חדשים. עמית מאוד מאוד נפגע מהעניין.

החלק השני של הפיקוד אצל עמית הוא כלפי מעלה, כלפי הממונים עליו. על כך כותב עמירם לוין שעבד איתו במקביל בתור מפקד: "פה המצב היה הפוך לגמרי. בגלל הפדנטיות, בגלל ה"ייקיות" שלו, הסדר שלו והאחריות, היה יוצא מן הכלל לעבוד איתו ונוח. כל דבר היה עושה עם אחריות. יכולת להטיל עליו כל משימה ולדעת שהיא מבוצעת עד הסוף, בלי סייגים ובלי פשרות. החל בדברים שנראים פעוטים וחסרי ערך, וכלה בדברים גדולים וחשובים. להכל הוא יחס אותה מידה של חשיבות, אותה מידה של רצינות"



עמית גדל בחברה שהדגישה מאוד את הערכיות. את החלק הזה בחייו הצבאיים הדגיש גם הוא מאוד. אהוד ברק מספר על מקרה אופייני שקרה בתחילת שנות השבעים: "בערך בימי סוכות תשל"ג, ביקר ביחידה הרמטכ"ל דאז, רא"ל דויד אלעזר. הביקור, שהחל כתדריך הרמטכ"ל לקבוצת קצינים שעמדה לצאת למבצע, ושאמור היה להסתיים בשיחה שגרתית על דא ועל הא, התדרדר לויכוח שהלך והתלהט – ובטונים גבוהים למדי. הנושא הפעם: אירוע תוך כדי אחת מפשיטות-הענישה המסיביות, שערך צה"ל בתחומי לבנון זמן קצר קודם לכן, במהלכה דרס טנק שלנו מכונית "פולקסוואגן" אזרחית של לבנונים (ככל הנראה, ללא אנשים בתוכה) - אף-על-פי שניתן היה לעבור לידה. טענת הקצינים הצעירים – ובראשם עמית בן-חורין, בן עין-השופט – איננה מתמקדת במט"ק שדרס את כלי הרכב, אלא ברמטכ"ל עצמו! הגבתו הקלה מדי (לטעמם) על העניין בתחקיר הפשיטה עלולה, לדעתם, לתת לגיטימציה בדיעבד, ולו מובלעת, למעשה פסול".

גם לממונים עליו לא הניח עמית, ובעיקר בשאלות ערכיות ומוסריות. הוא האמין שכל מה שהוא עושה בצבא, לא נעשה לחינם, אלא עם אחריות גדולה ובאמות מוסר גבוהות, שחייבות להינקט בצה"ל. בראיון לביטאון התנועה הקיבוצית "שדמות" הוא אומר: "למה אנחנו מתכוונים כשאנחנו אומרים שהצבא הוא הדבר "הכי חשוב"? אצלי זה ממש עניין של הרגשה, ולא רק מחשבה והכרה. אני זוכר שאחד הרגעים הקשים שלי בצבא היה במלחמה (ששת הימים) כי רדפתי אחריה ולא עשיתי אותה, בעוד שחברים שלי נמצאים במקומות מסויימים והמלחמה עוברת על גופם ועל בשרם. אמנם גם אחרי המלחמה היו לא מעט מצבים כאלה, שרציתי להיות במקומות אחרים. זה לא מיליטאריזם – אני רוצה

להיות במקום שבו אני בטוח שאעשה את המקסימום, ושבו אוכל להפיק את המקסימום ממה שאני יודע, ממה שלמדתי. וזה עדיין בלי האחריות שמאחורי זה. אתן דוגמא פרטית משלי: פעם תפסתי שני מבריקים. שני מסכנים בגודל של ילדים בני 15 עם חבילת חשיש. הלכתי לחפש באזור אם יש עוד. חייל שלי קשר אותם ולחץ חזק מדי... אחרי חודש הוא כבר לא היה חייל שלי... אני בהחלט מקבל החלטות מתוך אחריות. יש מאחורי ההחלטות ומאחורי הדברים שאני עושה אמות-מוסר גבוהות. לא הייתי רוצה שישפטו אותי כמו את האמריקאים בוויטנאם".

בזמן הצבא גם התחתן עמית עם צביה לְקָקוב ושניהם עברו לגור יחד בתל אביב.



מלחמת יום הכיפורים תפסה את עמית בזמן הלימודים. בחופשת הקיץ הוא ביקש לחזור ליחידה, כדי לשמור על קשר ולנצל את הזמן לעבודה ולא להתבטלות. בזמן חופשת שבת הוא הוזעק ליחידה בעקבות המלחמה.

פרק שלישי – הקרב בו נהרג עמית:

כאמור, המלחמה תפסה את עמית באמצע חופשת שבת מהלימודים באוניברסיטה. עמית עלה עם כוח של היחידה לחזית הצפון, וכשהמצב שם נרגע והתייצב הם חזרו ליחידה, לא לפני שעמית הספיק לבקר את אחיו, שנפצע בהגנה על "ציר הנפט".

עמית ירד לחזית הדרום עם כוח של היחידה שהוזעק לעזור לאריק שרון במאמץ להגיע לאיסמעיליה לפני הפסקת האש. הכוח הגיע למפקדת פיקוד דרום של גורודיש. הם נשלחו לכיוון אוגדת שרון ובדרך הוזעקו ע"י עמירם לוין לבוא לשדה התעופה בפהיד, כדי לחלץ את גופתו של אמיתי נחמני: כוח אחר ובו ארבעה ממפקדי היחידה – עמירם לוין, אמיתי נחמני, צ'יטה (שהיה איש חיל האוויר) ומפקד נוסף – נכנסו לשדה התעופה פהיד, שנראה נטוש, במטרה לבדוק אם יש משהו בתוכו או שאפשר להנחית בו מטוסים. הם הסתובבו על המסלול ולפתע נורה לעברם צרור. אמיתי נהרג ושלושת האחרים נפצעו, כולל את עמירם שהיה מפקד כוח היחידה בחזית הדרום. עמירם והאחרים הצליחו לסגת אל מחוץ לשדה, אך גופתו של אמיתי נשארה שם. בשלב זה הזעיק עמירם את הכוח של מוקי ועמית לעזרתו. מוקי בצר, מספר לאחיינו של עמית (בנו של אהרון) על ההתרחשויות לפני הקרב ועל הקרב עצמו, בו נהרג עמית: "בתוך סיני הייתה הארמיה השנייה, שהייתה מוקפת. הכוח שלנו היה אמור לסגור אותה לגמרי. ברגע שהתחלנו להתאושש ולהעביר את המלחמה לשטח האויב – התחילו הלחצים של ברית-המועצות ושאר המדינות. צה"ל התכוון לעצור בנקודה שיהיו בה מקסימום ההישגים לתוך עומק מצרים – צמוד לערים שלהם, כדי שמצבנו במשא ומתן יהיה יותר טוב. זו הייתה מטרת אריק שרון והאוגדה שלו בצפון – לכיוון איסמעיליה, ושל ברן בדרום – לכיוון סואץ – כביש סואץ-קהיר. אבל באותו היום שנקבעה הפסקת האש לא הצלחנו לעבור את הפרדסים.

אריק שרון קרא לנו (לי, לעמית, לעוד כמה קצינים מהיחידה, למג"ד שריון בשם נתן בן-ארי ועוד כמה קצינים) במטרה לתכנן מעבר בתוך הפרדסים עם שריון ונגמ"שים. הוא אמר שהוא לא מאמין שהפסקת האש הזו תחזיק מעמד. היא לבטח תופר ותמוטט, וצריך להתכונן למהלך הבא, במידה וזה יקרה. מה שקרה הוא שאנחנו חיכינו כל היום, והפסקת האש עדיין הייתה בתוקף. והנה הגיע כבר הערב. אריק שרון קרא לנו, ואמר שבמידה והפסקת האש תופר המשימה שלנו תהיה לעבור בדרך העפר החקלאית שחוצה את הפרדסים בשיירה שנקראת "ארגז אש". זוהי שיירה שטנקים מובילים אותה. ביניהם נגמ"שים, וטנקים מאחור ובאמצע. כולם מתקדמים בשיירה ויורים לכל הכיוונים. המשימה נראתה לי פשוטה, אבל ידענו שיש שם אויב שעלול לחכות לנו ויפגע באנשינו. ידענו כי כוח שעבר שם יום לפני נפגע באותו המקום. כל צורת המהלך הצבאי הזה לא נראתה לנו. במצב שבו אתה נמצא מכווץ בתוך איזשהו רכב – בטנק, ובעיקר בנגמ"ש שיש בו הרבה חיילים (עשרה או שנים-עשר חיילים) – כל

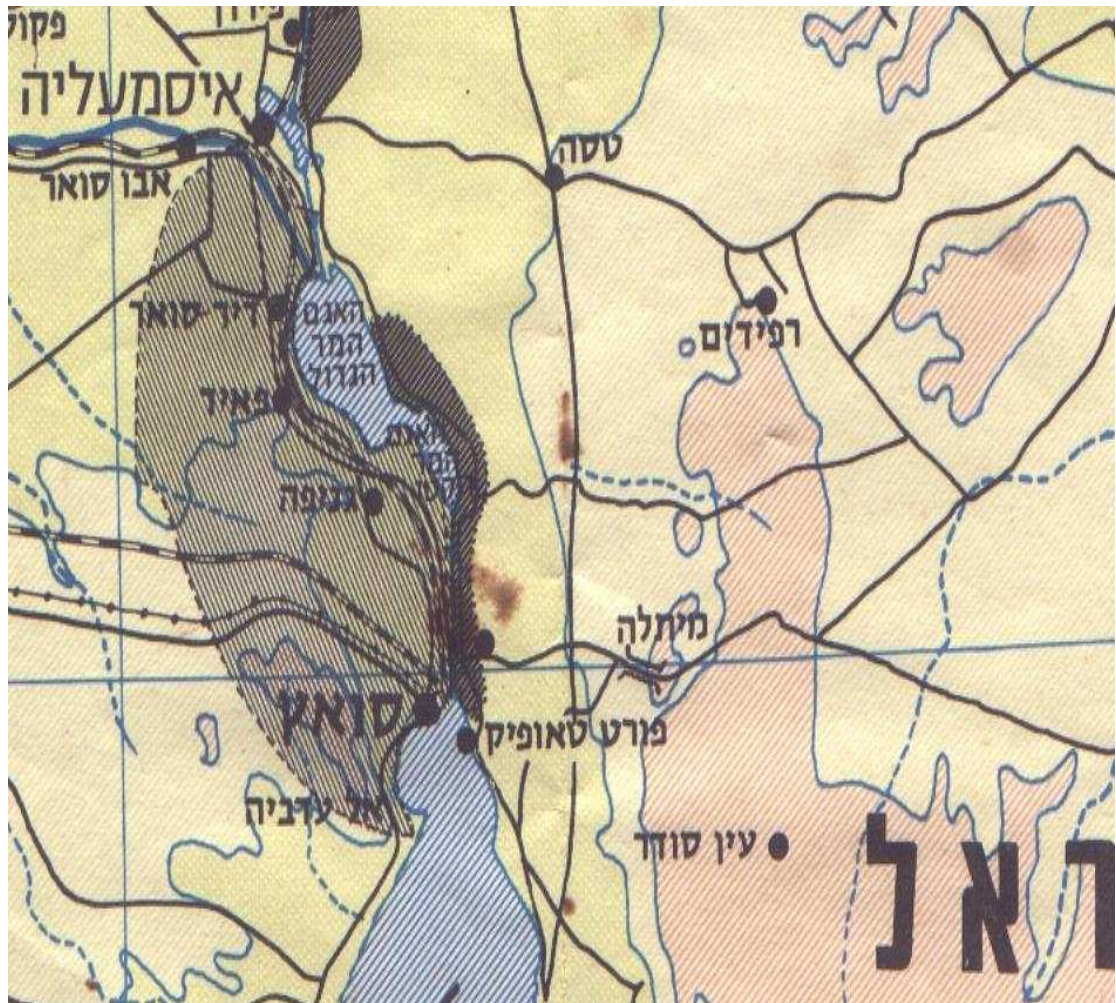
פגיעה פירושה נפגעים רבים. העדפנו את האפשרות לנוע באזור כזה בפריסה ברגל, כשאתה נע ויכול להתגונן אם מיישהו יורה בך. אבל אין מה לעשות. יש פקודה וצריך לבצע אותה. הטווח לא היה רחוק – 800 מטר עד ק"מ אחד. בזמן שהתכוננו והתלבטנו אריק שרון קרא לי, לעמית ולאותו בן-ארי ואמר: "תשמעו, לפי הערכה שלנו הפסקת האש לא תתמוטט הלילה, אלא מחר, ולכן מה שהייתי רוצה הוא שתעברו ברגל. השריון יהיה מאחוריכם, יהיה לכם סיוע ארטילרי אם תתקלו באויב. אבל תנסו לעבור את הפרדסים בשקט, ותתמקמו בחולות שמעבר לפרדסים לכיוון איסמעליה".

עמית למעשה ארגן את כל הכוח, הוא אהב את הצד הטכני: הוא בדק שהנגמ"שים והזחל"מים בסדר, בדק את הציוד, בדק את החיילים ותדרך אותם. ו – המתנו. בשלב מסויים לקחנו את הכוח, ונפרדנו מהשריון. הלכנו ברגל מרחק מה ועצרנו. עמית ואני דיסקסנו – קיימנו בינינו דיון על המצב שנוצר כאן. מצד אחד ידענו שיש הפסקת אש, ויכול להיות שהאויב, גם אם יראה אותנו לא יפתח באש. אפשרות שנייה הייתה שאם אנחנו נעים לקראת האויב והוא ירגיש שיש כאן תזוזה – הוא יפתח עלינו באש. הפסקת אש זה לא רק שלא יורים זה בזה. הפסקת אש זה גם שלא נעים ולא זזים קדימה. כל אחד נשאר במקום שלו. הוא יכול להתבצר. הוא יכול לעשות כל מה שהוא רוצה, אבל אסור לירות ואסור לנוע. מודיעין לא היה לנו. הדבר ההכרחי במצב כזה הוא המודיעין: לדעת איפה העמדות של האויב, ועל פי זה לתכנן את התנועה. היות ולא היה מודיעין, והיה ציר אחד שעליו אמרו לנו ללכת (בתוך הפרדסים) קיבלנו החלטה שאני ועמית נלך לבד בלי כל הכוח שלנו. זאת אומרת: מפקד וסגן עוזבים את הכוח, משאירים אותו בידי קצינים צעירים יחסית, חוצים מהנקודה שעצרנו בה (אני חושב שהיו 400 – 500 מטר) את הפרדסים ועוברים לבד אל הצד השני וחוזרים. זה מעשה שאלף לא קיבלנו עליו אישור, ובית יש בו קצת חוסר אחריות, כי אם ניפגע יהיה קשה לחלץ אותנו, והכוח שנשאר מאחור יוותר לא מפקדים. לעומת זאת היתרון היה שאם נלך לבד – לא נסכן את כל הכוח, ושהמטרה שלנו תהיה איזושהו סיור מוקדם. אנחנו נזחל לאט לאט. האמנו שנוכל לשרוד. אם יקרה משהו, נוכל לדלג אחורה, לא מסורבלים (כי אנחנו רק שני לוחמים), ולחזור אל הכוח שלנו. עמית קיבל את הרעיון. לקחנו כל אחד מאיתנו מכשיר קשר על הגב. תדרכנו את הקצינים שנשארו, והתחלנו לנוע לתוך הפרדסים. היה שקט וחושך מצרים. היה מפחיד מאוד. מדי פעם שמענו יריות נותבים באיזושהו מקום רחוק, אבל בסך הכל היה שקט. המצב לא היה נעים – לנוע כך בפרדסים בלילה. הכל היה חשוך. לא ראינו כמעט שום דבר, כי בפרדסים, בנוסף לכך שהיה לילה חשוך, הצל של העצים יוצר מצב שהכל חשוך עוד יותר. התחלנו לנוע לאט ובשקט, כמו שלמדנו תמיד ביחידה: לא לדרוך על עלים, לא להיתקל בענפים. התקדמנו לאט לאט. אני חושב שלקח לנו איזה עשרים דקות עד שהצלחנו להגיע לצד השני. כשהגענו היה פתאום אור של כוכבים וקצת ירח. יצאנו מתוך החשיכה. הייתה שם מן תלולית די גבוהה של דיונת חול. הרגשנו די

בטוחים בעצמנו. עלינו עליה והשקפנו לכל הכיוונים. ראינו שהכל שקט. אין אויב. שכבנו כמה דקות וראינו שהכל בסדר. חזרנו אחורה. דיווחנו בשקט בקשר שאנחנו חוזרים. הגענו לכוח. הסברנו להם בדיוק מה המשימה. סיפרנו להם שחצינו את הפרדס, דבר שנתן הרבה ביטחון ללוחמים. התחלנו לנוע. דיווחנו לאוגדה של אריק שרון שאנחנו מתחילים לנוע. פרסנו את הכוח לשנים - שלושה טורים. לאט לאט ובשקט עברנו 80 איש את הפרדסים. לא שמענו ציוץ. שום דבר. החיילים התנהגו יוצא מהכלל. עברנו את הפרדסים, התמקמנו ברווחים על הדיונה, וצפינו קדימה. כל זה הסתיים בסביבות השעה שתיים לפנות בוקר. שכבנו 80 חיילים על הדיונה, צופים קדימה ומעריכים שהמרחק בין האויב המצרי הוא די גדול. מרחק שאפשר בעזרתו להקפיד על הפסקת אש. הייתה לנו הרגשה טובה שעברנו את הפרדסים. במידה והאש תתחדש, לפחות אנחנו אחרי כל המעבר הזה בפרדסים, מעבר שהיה מאוד קשה וגרם להרבה נפגעים. אני בטוח שהידיעה שעברנו את הפרדסים ללא פגיעה גרמה תחושה טובה לכל הלוחמים שהתכתשו באזור, והם שמחו לדעת שהסייט בפרדסים לא קיים יותר.

התחלנו לנמנם בתורנות, ואז לפנות בוקר ראינו פתאום מולנו שני פלחים מצרים הולכים וחמורים לפנייהם, כאילו בכלל אין מלחמה והם הולכים לעבודה – לקטוף תפוזים או מנגו. הם הלכו והתקרבו אלינו. התלבטנו והחלטנו שניתן להם לעבור. לא ניגע בהם, גם אם יראו אותנו. לא חשוב. העיקר שיעברו. פתאום כשהם הגיעו לטוות של 30 – 40 מטר מאיתנו, ממש מעבר לדיונה שלנו – יצא חייל מצרי ואמר להם: "פנו אחורה". הוא גרש אותם והם הסתובבו. פתאום הבנו שבטווח של 30 – 40 מטר מאיתנו יש חיילים מצרים. לא ידענו על זה. לא ראינו אותם, עד שהחייל המצרי התרומם וגרש את הפלחים. רובנו שכבנו בצורה חסויה, אבל היה אגף די גלוי שבו שכב עמית ואפשר היה לראות את החיילים שוכבים. החייל המצרי ראה אותם, קפץ לאחור והתחיל לצעוק. נפתחה עלינו אש נוראה. המצרים מרוב פחד פתחו באש. היו לנו פקודות שרק אם אין ברירה, רק אם יש סיכון, אם יורים עלינו אז, כמובן, כדי להגן על עצמנו – לפתוח באש, אבל בשום אופן לא ליזום ירי, וגם אם רואים חיילים מצריים – לא לעשות דבר. עלינו לשבת בשקט, בהנחה שאם אנחנו לא נירה בהם, גם הם לא ירו בנו והכל יהיה בסדר. צריך לזה הרבה קור רוח ואומץ לב. מה שקרה הוא שהופתענו, וגם הם הופתעו. מרגע שראו את החיילים הישראליים לידם, הם ירו בנו מרוב פחד. אם הם היו חיילים ממושמצים, והם הרי ידעו שהייתה הפסקת אש, ואם הם היו אמיצים וקרי רוח – הם לא היו פותחים באש, כי אנחנו לא פתחנו עליהם באש. עמית, שהיה באגף החשוף יותר שעליו המצרים ירו, ניסה למנוע את התקרית. על-פי עדות של חיילים שהיו לידו הוא קרא ואמר לכל מי שהיה לידו: "אל תירו! אל תירו! יש הפסקת אש!". ברגע הזה שהוא צעק והתרומם מעט הוא נפגע בצוואר ונהרג במקום.

בגלל המגע שנוצר התפתחה תקרית אש, למרות שהייתה הפסקת אש. ביקשתי סיוע של טנקים, ואז קיבלנו פקודה מהאוגדה של אריק שרון לסגת משם במהירות, ולא להישאר במקום. אני רציתי או לעצור במקום, ושהם יברחו, או אפילו להתקדם מולם בסיוע של ארטילריה וטנקים. אריק שרון הודיע שהוא לא מאשר את זה. קיבלנו סיוע ארטילרי, אבל בחסות הסיוע הזה הוא ביקש שניסוג לאחור, ולא עזר לי שום דבר. בירי הזה נפגעו שמונה לוחמים: שבעה נפצעו, אחד מהם נפצע קשה בחזה והשאר נפגעו מכדור ביד-ברגל, לא משהו רציני. עמית – השמיני – נהרג."



סיכום

מגש הכסף/ נתן אלתרמן

והארץ תשקוט, עין שמים אודמת
תעמעם לאיטה על גבולות עשנים.
ואומה תעמוד – קרועת לב אך נושמת...
לקבל את הנס האחד אין שני.

היא לטקס תיכון . היא תקום למול סהר
ועמדה, טרם-יום, עוטה חג ואימה.
— אז מנגד יצאו נערה ונער
ואט אט יצעדו הם אל מול האומה.

לובשי חול וחגור, וכבדי נעלים
בנתיב יעלו הם הלוך והחרש.
לא החליפו בגדם, לא מחו עוד במים
את עקבות יום-הפרך וליל קו האש.

עייפים עד בלי קץ, נזירים ממרגוע,
ונוטפים טללי נעורים עבריים
דום השנים ייגשו, ועמדו לבלי נוע.
ואין אות אם חיים הם או אם ירויים.

אז תשאל האומה, שטופת דמע וקסם,
ואמרה: מי אתם? והשנים שוקטים,
יענו לה: אנחנו מגש הכסף
שעליו לך נתנה מדינת היהודים,
כך ויאמרו ונפלו לרגלה עוטפי צל,
והשאר יסופר בתולדות ישראל.

עמית בן חורין, היה מפקד מבריק, חייל מעולה ובעיקר - אדם.

היצירה "מגש הכסף" של אלתרמן מדברת על המחיר ששילמה המדינה והחברה בתמורה לעצמאותה.

עמית אכן היה מגש של כסף. הוא היה מהבחורים הטובים ביותר וחיפש כל הזמן איך הוא יכול לתרום

עוד ועוד - לחברה, למדינה, ליחידה, לצבא...

בעבודה ראיתי את עמית כמפקד וניתנה לי האפשרות להבין מתוך מה באה צורת הפיקוד שלו על חייליו,
ומתוך אילו ערכים צמח.

אני למדתי רבות מהעבודה ומדרכו של עמית להתמודד עם שני העולמות השונים שעבר בחייו - הצבא
ותנועת הנוער, ולמצוא את החיבור ביניהם.

העבודה חיזקה אצלי את ההכרה שהצבא הוא הכרחי למדינה ולחברה הישראלית, וכי גם בצבא, שהוא הכרח בשבילנו, אנו חייבים ללמוד לשלוט בכוחנו הרב, בעיקר בתור מפקדים, ולנצלו בדרך הטובה והראויה ביותר.

4.12.65

אי-שם

לצבי לובה ואהרון שלום!

יום שבת במחנה זה תענוג לעומת שאר ימי השבוע. אבל זה מזכיר שלא נמצאים בבית, ושנחנו בכל זאת טירונים מושתנים, שכל אחד יכול להגיד לנו מה לעשות, מתי שמתחשק לו, בלי שנוכל להגיד כלום. האפשרות היחידה היא לבצע הכל כמו ילד טוב, אבל זה בהחלט לא נעים לבצע פקודות של כל אחד, שיכול להיות הטמבל הכי גדול, אבל הוא מפקד. נצטרך להתרגל לרעיונות אלה בלית ברירה, לפחות למשך 5 החודשים הקרובים - הם חודשי הטירונות. החברה במחלקה שלי הם טובים. רובם קיבוצניקים, וגם עם השאר אפשר להסתדר. בימים אלה של טירונות קורעים אותנו טוב, למרות שהמאמץ הגופני, פרט למועדים מסוימים, אינו גדול. לא נותנים לנו לשבת ולנוח, אלא דואגים לנו למסדרים נוספים ולכל מיני שטויות בהן מעסיקים אותנו, כדי שלא נשתעמם ולא נחשוב שהצבא זה נופש. האוכל פה יותר טוב מאשר בבסיס הקודם בו הייתי, אם כי כאן הוא מצוי בכמויות זעירות, פרט ללחם ודייסות למיניהן. בחדר האוכל הנוכחי אפשר גם להסתכל על השולחן, כי יש לו צורה די נאה, ולא אוכלים עליו ב-20 נגלות. כך שאפילו אם לא מגיעים ראשונים – אפשר למצוא שולחן לאכול, ולא צריך לאכול בציבורית. מכבסה עדיין אינה פועלת, כך שצריך לכבס לבד. ומוכרחים לכבס, כי יש מסדר כביסה, בו כל הבגדים צריכים להיות נקיים. בקשר לחופשה, כנראה שאבוא בשבת הבאה הביתה.

שלום ולהתראות

עמית.



1.1.1966

לכלכם שלומות!

את השנה החדשה פתחתי במחלה קטנה. חטפתי קלקול קיבה רציני מלווה בחום. וזאת עוד בשבת. שבת בדרך כלל זה יום מנוחה, אבל היום כמה שנחתי וישנתי – נשארתי עייף.

במשך השבוע לא היה לנו גשם, פרט ליום הראשון שבו היה גשם לסימון. ראינו שכל גשם מרטיב הכל ויש להתעטף טוב בניילון, כדי להשאיר משהו יבש.

פה בשדה האוכל יותר טוב מאשר בבסיס, ומה שמפריע הם התנאים הסניטאריים הגרועים ביותר, שנושאים גם תוצאות (!)

נאמר לנו שיש סיכויים טובים שנצא לחופשה בשבת הבאה, ולא כפי שאמרתי לכם רק בעוד שבועיים.

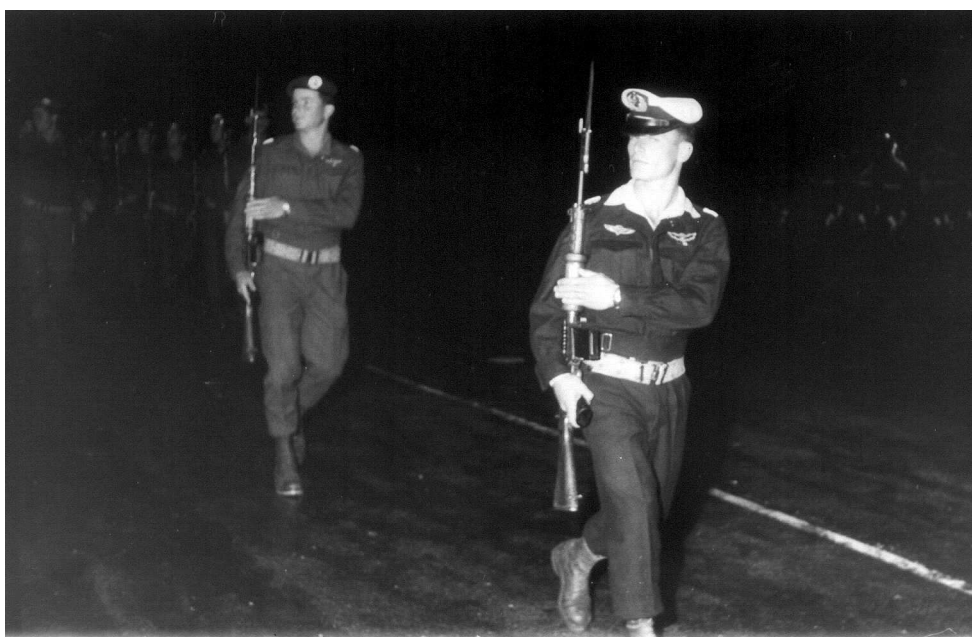
האימונים פה יותר קלים אפילו מאשר בבסיס, אבל הזרגים קורעים לגמרי. בגללם ישנים מעט מאוד, והאימונים נהפכים לסיוט כי העיניים נעצמות.

מה נשמע בבית. עדיין לא קיבלתי כל מכתב. קיבלתי שתי חבילות.

אהרון, אני מניח שכבר עשית פעולה או שתיים. איך זה הולך, איך השותפה שלך, ואיך החברה? ובכלל איך העניינים נראים לך, ומה תוכנית הפעולה?

שלום ולהתראות

עמית



עמית (משמאל) בסיום קורס הקצינים יחד עם עמי איילון (מימין)



עמית (מימין), מוקי ודיכטר. עם הגב לצלם: שלמה ביידץ. ימים ספורים לפני ששלמה נהרג ואחריו עמית.